

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Q., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej JUDr. B., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **K.**, bývajúcemu v B., **o určenie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10 C 120/2005, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2007 sp. zn. 14 Co 243/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2007 sp. zn. 14 Co 243/2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 20. júla 2006 č.k. 10 C 120/2005-67 zastavil konanie, lebo žalobkyňa ani v lehote určenej súdom nezaplatila súdny poplatok (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov) za žalobu, ktorou žiadala určiť, že je v podiele 5/16 podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v katastrálnom území B. vedenej na liste vlastníctva č. X. ako dom súpisné č. X. na parcele č. X.. Zároveň rozhodol, že účastníci konania nemajú právo na náhradu trov tohto konania.

Toto uznesenie súdu prvého stupňa napadla žalobkyňa odvolaním. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 28. septembra 2007 sp. zn. 14 Co 243/2007 jej odvolanie odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Rozhodol tiež, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Na odôvodnenie výroku, ktorým bolo odvolanie odmietnuté, odvolací súd uviedol, že právnemu zástupcovi žalobkyne bolo prvostupňové rozhodnutie doručené 19. júla 2007. Z dokladu o doručení (doručenky na č.l. 70 spisu) vyplýva, že 13. júla 2007 bol vykonaný pokus o doručenie uznesenia súdu prvého stupňa, bol ale neúspešný, preto pošta adresáta oboznámila s tým, že

opakovaný pokus o doručenie uskutoční 16. júla 2007. Keďže aj tento pokus o doručenie bol bezvýsledný, došlo v ten istý deň k uloženiu poštovej zásielky na pošte a adresát bol o tom vhodným spôsobom upovedomený. Nakoľko zásielka nebola vyzdvihnutá v úložnej lehote 3 dní, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia prvostupňového rozhodnutia, i keď sa žalobkyňa o uložení nedozvedela (§ 47 ods. 2 O.s.p.). V danom prípade posledným dňom pätnásťdňovej zákonnej lehoty na podanie odvolania bol 3. august 2007. Odvolanie bolo podané osobne na Okresnom súde Banská Bystrica 14. augusta 2007, teda po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty. Z tohto dôvodu musel odvolací súd odvolanie žalobkyne ako oneskorene podané odmietnuť. Rozhodnutie o trovách odôvodnil analogickým použitím § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom uviedla, že odvolací súd jej v konaní odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo pre odmietnutie jej odvolania neboli podmienky v zmysle § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. V danom prípade sa nemohla uplatniť fikcia doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p., lebo jej právny zástupca sa v čase doručovania uznesenia súdu prvého stupňa nezdržiaval v mieste doručenia (o tom, že sa nebude zdržiavať v sídle advokátskej kancelárie, informoval vopred písomne doručovaciou poštou). Vzhľadom na to nemohlo byť včas podané odvolanie žalobkyne odmietnuté ako oneskorené.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (viď § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie

nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (viď § 239 ods. 2 O.s.p.). Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky týchto uznesení, preto prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Vzhľadom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. a tiež obsah dovolania skúmal dovolací súd, či v konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit'.

Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní odnímajúci účastníkovi možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O takúto vadu ide aj vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), hoci podmienky pre tento postup neboli splnené (viď aj R 23/1994). Žalobkyňa v dovolaní tvrdí, že v jej prípade došlo k tejto

procesnej vade postupom odvolacieho súdu, ktorý ako oneskorené odmietol ňou včas podané odvolanie.

Postup súdu pri doručovaní písomností určených do vlastných rúk adresáta, ktorý nebol zastihnutý, je upravený v § 47 ods. 2 O.s.p. (v ďalšom sa toto ustanovenie uvádza v znení účinnom v čase doručovania rozhodnutia súdu prvého stupňa, t.j. v znení do účinnosti zákona č. 384/2008 Z.z.). Podľa tohto ustanovenia platí, že ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Pre uplatnenie fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. („... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia ...“) sa vyžaduje súčasné splnenie nasledovných podmienok: 1. možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (vid' napr. § 114 ods. 4 O.s.p.), 2. adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržoval, 3. doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, že príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), 4. druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, 5. adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, 6. adresát si zásielku do 3 dní od uloženia nevyzdvihol. Pokiaľ z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, fikcia sa neuplatní.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že v jej prípade sa táto fikcia nemohla uplatniť preto, lebo nebola splnená podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia v čase doručovania zásielky. Uviedla, že jej právny zástupca a tiež jeho zamestnankyňa sa v čase od 2. júla 2007 do 1. septembra 2007 nezdržiavali v mieste doručovania, o čom bola pošta vopred informovaná osobitným listom (fotokópia tohto listu a podacieho lístka je pripojená k dovolaniu); obdobný oznam o dôvode a čase neprítomnosti zástupcu žalobkyne v sídle jeho advokátskej kancelárie bol údajne umiestnený aj na vstupných dverách do priestorov advokátskej kancelárie.

Pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi (odosielajúcemu súdu). Príslušnou poštou vystavená doručka zachytáva postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., a potvrdzuje to, čo je v nej uvedené. V zmysle § 45 ods. 2 O.s.p. sa údaje uvedené na doručke považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručke skutočne uvedené. Pokiaľ doručka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka (resp. jeho zástupcu), ktorému bola zásielka doručovaná, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval (nie je povinnosťou preukazovať opak toho, čo nie je uvedené na doručke a o čom neplatí predpoklad pravdivosti). Záver súdu o účinnom náhradnom doručení je možný len v prípade zistenia, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

Doručenka, ktorá je v spise pripojená k č.l. 70, obsahuje len údaje o tom, kedy bol vykonaný prvý neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie, ďalej kedy bolo vykonané opakované doručenie a kedy bola zásielka uložená na pošte; neobsahuje však predtlač (ani inak vyznačený text) so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“. Vzhľadom na to bolo potrebné bližšie skúmať, či v čase doručenia zásielky sa adresát zdržiaval v mieste doručenia.

Žalobkyňa na doloženie svojho tvrdenia o nezdržiavaní sa v čase doručovania v mieste doručovania pripojila k dovolaniu fotokópiu listu jej právneho zástupcu z 26. júna 2007, ktorý adresoval Slovenskej pošte, a.s. (viď č.l. 96 spisu). Advokát JUDr. B. ním pošte oznámil, že „v čase od 2. júla 2007 do septembra 2007 nebudeme prítomní na pracovisku, z dôvodu čerpania dovolenky a pracovného voľna“. Podľa názoru dovolacieho súdu je táto fotokópia spôsobilá preukázať len obsah listu zaslaného pošte, prípadne to, čo bolo (v liste tvrdným) úmyslom jeho odosielateľa v čase odoslania listu. List samotný nepreukazuje, že sa tento úmysel jeho odosielateľa aj realizoval, prípadne v plnom rozsahu realizoval a že sa jeho odosielateľ v čase doručovania uznesenia súdu prvého stupňa skutočne nezdržiaval v mieste doručovania (§ 47 ods. 2 O.s.p.). O nerealizovaní (prípadne nie úplnom realizovaní) takto avizovaného zámeru odosielateľa listu svedčia viaceré skutočnosti zrejme zo spisu, napríklad

to, že 30. júla 2007 „splnomocnenec“ advokáta prevzal na pošte uznesenie súdu prvého stupňa (viď doručenkú pripojenú k č.l. 70 spisu), a to, že 14. augusta 2007 advokát JUDr. B. podpísal odvolanie na č.l. 81 a 82 spisu, ktoré bolo osobne v ten istý deň podané na Okresnom súde Banská Bystrica.

V dovolacom konaní bolo na pokyn Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 2009 sp. zn. 3 Cdo 146/2009 vykonané doplňujúce šetrenie zamerané na to, akým spôsobom poštová doručovateľka zisťovala zdržiavanie sa adresáta zásielky v mieste doručenia a aký bol výsledok tohto zisťovania. V rámci doplňujúceho šetrenia vykonaného Okresným súdom Banská Bystrica 2. júla 2009 bola ako svedkyňa vypočutá poštová doručovateľka D., ktorá do súdnej zápisnice spísanej pri tomto úkone (viď č.l. 124 spisu) uviedla, že „13. júla 2007, napriek vedomosti o dovolenke adresáta, sa išla presvedčiť, či sa náhodou na adrese nenachádza. Nezastihla ho, ďalšie zisťovanie miesta jeho zdržiavania nevykonávala, vypísala modrý výzvodový lístok, kde uviedla, že si môže zásielku vyzdvihnúť buď v ten deň (piatok) alebo v sobotu doobeda na pošte s tým, že opakované doručenie je nasledujúci pracovný deň, t.j. v tomto prípade 16. júla 2007 v pondelok. Keďže ani v pondelok adresáta nezastihla, vypísala žltý oznamovací lístok, v ktorom mu oznámila, že zásielka bude uložená na pošte s dobou uloženia, ktorú si určil odosielateľ“.

Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že zdržiavanie sa adresáta predmetnej zásielky v mieste doručenia (ktoré nie je osvedčené obsahom doručenky na č.l. 70 spisu) nebolo poštovou doručovateľkou zistené (viď č.l. 124 spisu).

Podľa názoru dovolacieho súdu okolnosť, že poštová doručovateľka pri neúspešnom pokuse o doručenie zásielky nezisťovala, či sa adresát v mieste doručovania zdržiava, je spôsobilá vyvolať „rozumné pochybnosti“ o nesplnení podmienky zdržiavania sa adresáta zásielky v mieste doručenia ako jednej z podmienok uplatnenia fikcie doručovania v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. So zreteľom na tieto pochybnosti treba – aj pre účely dovolacieho konania v preskúmvanej veci – vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok (odvolanie) bol podaný v zákonnej lehote (viď závery Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté napríklad v nálezochoch sp. zn. I. ÚS 118/07, II. ÚS 63/06, III. ÚS 249/08, IV. ÚS 324/07).

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyni bola procesným postupom zavŕšeným odmietnutím odvolania (ku ktorému došlo bez splnenia podmienok pre postup podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) znemožnená realizácia jej procesného oprávnenia domáhať sa vecného preskúmania rozhodnutia súdu včas podaným opravným prostriedkom. Postupom odvolacieho súdu jej v danom prípade bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Procesná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. zakladá vždy prípustnosť dovolania a je zároveň dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. februára 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková